

Svar på Interpellation "Angående Uppsala ska vara klimatneutralt 2030 och klimatpositivt 2050" från Anette Fischer (V)

Anette Fischer har ställt följande frågor till mig, som ansvarigt kommunalråd för miljö och klimat:

- 1. Vad kan/bör kommunen prioritera de närmaste åren för att sänka utsläppen av växthusgaser med 10 - 15 % inom några år?*
- 2. Hur kan klimatmålen nås om även bygg – och livsmedelssektorn räknas med?*
- 3. Hur definierar kommunen klimatneutralt?*

Jag vill börja med tacka för en interpellation i en väldigt viktig fråga. Uppsala kommunfullmäktige beslutade 2014 att Uppsala ska vara fossilfritt senast år 2030 och klimatpositivt 2050. Målen gäller alla transporter, allt el och uppvärmning i både kommunens egen verksamhet och kommunen som geografiskt område. Det berör med andra ord alla som befinner sig i och/eller bedriver någon form av verksamhet i Uppsala kommun.

Målet till 2020 att minska utsläppen med 30 procent räknat från 1990 är uppnått. Men vi måste lägga i en högre växel för att minska utsläppen i linje med Parisavtalet och kommunens klimatmål. Därför har alla kommunens verksamheter i uppdrag att minskningen av utsläppen i kommunen ska vara 10-14 procent per år. Alla nämnder, förvaltningar och kommunala bolag ska i sina verksamhetsplaner för nästa år ha åtgärder för att vi uppsalabor ska ges förutsättningar att minska våra utsläpp.

Vi behöver göra åtgärder på många områden. Men ett område vi måste prioritera är transportområdet eftersom utsläppen från trafiken står för mer än hälften av Co2-utsläppen i kommunen.

Kommunen har sedan miljö- och klimatprogrammets start 2014 med systematiskt arbete i princip fasat ut fossila bränslen ur den egna fordonsflottan. Nu tas nästa steg genom att börja elektrifiera fordon och arbetsmaskiner såväl egna som de i upphandlade transporter och i bygg- och anläggningsentreprenader. Det görs för att bidra till elektrifiering av transportsystemet i sin helhet, vilket bedöms vara en förutsättning för att klara klimatmålet om ett fossilfritt Uppsala.

Kommunen måste också fortsätta uppmuntra till hållbarare mobilitetsmönster (cykel, gång, digitalisering för att undvika resor i första taget mm). Vi har under denna mandatperiod bland annat arbetat med lägre parkeringstal vid nybyggnation där man istället erbjuder mobilitetslösningar, avgiftsbelagda parkeringar i tätorterna, byggt pendlarparkeringar och satt upp fler laddstolpar, tidsstyrt den tunga trafiken i centrum, tagit beslut om att stänga av Kungsgatan för genomfartstrafik, infört sommargator och byggt mer cykelinfrastruktur. Vi håller på att ta fram riktlinjer för säkrare skolvägar och en ny plan för trafik och mobilitet i kommunen kommer att beslutas inom en kort med en rad åtgärder som kommer att göra det lättare att ta sig fram klimatsmart i staden.

Uppdraget att utsläppen ska minska med 10-14 procent per år innefattar klimatutsläpp från el, värme samt alla resor och transporter, inklusive utsläppen från uppsalabornas flygresor.

Minskningen av utsläpp från lokala aktiviteter har de senaste åren motverkats av en kraftig ökning av utsläpp från Uppsalabornas långväga semesterresande, där flyg är den stora källan. Under 2020 har dock utsläppen från långväga resande minskat stort. Denna minskning bedöms dock inte vara bestående och det finns indikatorer på att långväga resande har ökat igen. Kommunen kan fortsatt uppmuntra till hållbara resvanor genom beteendeförändring. Internt bör kommunen se till att långväga jobbresor undviks helt eller görs via tåg eller annan kollektivtrafik.

Klimatsmart upphandling är en annan viktig åtgärd. Som kommun har vi stor rådighet över våra inköp. Att fortsatt ställa hållbarhetskrav, och skärpa kraven, är ett viktigt verktyg vi har för att genomföra den samhällsomställningen som är nödvändig.

Eftersom klimatomställningen måste ske i hela kommunen är Uppsala klimatprotokoll ett lyckat exempel på samverkan där de 42 medlemmarna tillsammans minskade sina utsläpp med 26% 2017-2020. Detta bör kommunen fortsätta förvalta och utveckla. Det behövs även en utvecklad samverkan med andra organisationer och företag som idag inte är involverade i Klimatprotokollet.

När det gäller att få ned utsläppen vid byggande det viktigt att i så hög grad det går förbättra och bygga om befintliga byggnader. Och att bygga nya byggnader med nya metoder. Enligt klimatfärdplan Bygg och anläggning från projektet Klimatfärdplan Uppsala måste vi ha fasat ut befintliga byggmetoder helt till 2025 om vi vill ligga i linje med en 12% årlig minskning av byggrelaterade utsläpp. Detta kommer att bli en stor utmaning med Uppsalas planerade stadsbyggnadsprojekt. Senaste forskningen visar däremot att existerande material och tekniska lösningar har möjlighet att minska utsläpp relaterat till byggnation med 50% redan idag. Några exempel inkluderar: öka användningen av återbrukade material, bygga mer i trä, fossilfria och elektrifierade transporter i byggprojekt, klimatneutral betong mm.

Precis som Anette Fischer skriver är även minskningen av utsläppen från livsmedelskedjan viktigt. Där är arbetet med vårt mål om 100 procent ekologisk mat viktigt. Det leder ju bland annat till en mindre andel kött och mer vegetabilier i kommunens verksamheter vilket leder till mindre utsläpp. Där är det också viktigt att vi sätter ett klimatrelaterat utsläppsmål kopplat till den mat vi serverar. Ett arbete som också pågår.

Avslutningsvis frågar Anette Fischer mig hur kommunen definierar begreppet klimatneutralt. Idag finns inget officiellt mål eller definition om klimatneutralitet i vårt Miljö- och klimatprogram eller Mål och budget. Det närmaste mål vi har till klimatneutralitet är att Uppsala ska bli en fossilfri välfärdskommun till 2030. Detta innebär att utsläppen av växthusgaser från energianvändning, transporter och arbetsmaskiner inom Uppsalakommungeografi ska senast år 2030 vara nära noll samt baseras på förnybara energikällor.

Begreppet Klimatneutral innebär att ingen påverkan på klimatet orsakas. Eftersom alla aktiviteter ger upphov till någon form av utsläpp kan man uppnå klimatneutralitet genom att kompensera för utsläppen genom upptag och negativa utsläpp via åtgärder så som kolinbindning vid byggande i trä, kolsänkor i mark och skog, samt carbon capture- and storage (CCS) i Vattenfalls anläggning.

Skog är en av våra viktigaste källor till kolinlagring. Kommunen ansvarar för 4 350 hektar skogsmark och annan trädbevuxen naturmark och har därför en viktig roll i dess bevarande. En stor källa till läckage av utsläpp är dränerade våtmarker. Kommunen kan minska utsläppen genom att stödja åtgärder så som restaurering och återvätning av våtmarker, öka skyddet av skog och påverka även andra skogsägare att bruka sina skogar med hyggesfria skogsbruksmetoder.

Rickard Malmström (MP), kommunalråd